

Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları: 1176

SON PEYGAMBER'İN
GENÇ ARKADAŞLARI
Prof. Dr. Seyfullah KARA

Yayın Koordinatörü
Murat AYDEMİR

Tashih
Tuba Nur KAYA

Kapak Tasarım
Yılmaz Cahit AYDIN

İç Tasarım
R. Ahmet AKAY

ISBN: 978-625-428-291-1

1. Baskı, Mayıs 2023, Ankara, 3.000 Adet

© Bütün Yayın Hakları Türkiye Diyanet Vakfı'na aittir.

Bu Eser Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık
Ticaret İşletmesi Yönetim Kurulu'nun 31.01.2023
tarih ve 175 sayılı kararıyla uygun görülmüştür.

Yayıncı Sertifika No: 48058

Ostim OSB Mh. 1256 Cd. No:11
Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0312 354 91 31 (pbx)

Faks: 0312 354 91 32

e-posta: bilgi@tdv.com.tr

PROF. DR. SEYFULLAH KARA

Zonguldak/Çaycuma'da doğdu. Liseyi Zonguldak İmam Hatip Lisesi'nde tamamladı. 1993'te Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden mezun oldu. Bir süre öğretmenlik yaptı. 1997 yılında Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam Tarihi Ana Bilim Dalı'na araştırma görevlisi olarak atandı. 1996'da Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsüne bağlı olarak yüksek lisans eğitimini, 2002'de aynı enstitüde doktorasını tamamladı. 2008'de İslam Tarihi alanında doçent oldu. 2009 yılında Karabük Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümüne atandı. 2013'te Ortaçağ Tarihi Ana Bilim Dalı'nda profesör unvanını aldı.

2017 yılında Almanya'nın Hamburg şehrinde Eğitim Ataşe Vekili olarak görev yaptı.

2018 yılında Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesine geçti, 2019'da aynı üniversitenin İlahiyat Fakültesi Dekanlığına atandı. 2019-2022 yıllarında Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Rektör Yardımcılığı görevine getirildi.

"Hz. Peygamber Döneminde Gençlik", "Anadolu Selçuklularında Din ve Medeniyet", "Büyük Selçuklular ve Mezhep Kavgaıarı" adlı kitapları yayımlanmıştır.

İçindekiler

Ön Söz.....	VII
Giriş	1
1. Bölüm: Hz. Peygamber ve Gençlik Olgusu	9
A. Hz. Peygamber'in Gençliği	10
B. Hz. Peygamber'in Gençliğinde Yapmış Olduğu Faaliyetler	13
1. Ticari seferlere çıkması	13
2. Ficar Harbî'ne katılması	17
3. Hilfü'l-Fudûl Antlaşması'na iştirak etmesi	20
4. Hz. Peygamber'in Hz. Hatice ile evlenmesi	22
5. Kâbe'nin tamirinde aktif görev alması	25
C. Hz. Peygamber'in Gençliğe Verdiği Önem	27
1. Hz. Peygamber'in gençliğe gösterdiği özel itina	27
2. Gençlik ve fikrî değişmeler	31
3. İki neslin karşılaştırılması	37
2. Bölüm: Tebliğ ve Eğitim Hayatında Gençlik	43
A. İslâmî Devletin Muhatabı Olarak Gençlik	44
1. İlähî daveti kabul etmede gençliğin öne geçmesi	44
2. Gençlik ve Dârülerkâm	49
3. Medine gençliğinin Hz. Peygamber'e kucak açması	53
B. Kureyş'in Müslüman Gençliğin Önüne Geçme Çabaları	57
C. Gençlerin Allah Yoluna Hicret Etmesi	63
D. Hz. Peygamber'in Gençlerin Eğitime Verdiği Önem ..	68
E. Gençlerin Eğitiminin Dinî Hayatlarına Etkisi	76
1. Gençlerin Hz. Peygamber'e bağlılığı	76
2. Gençlerin dinî hayatı	83
F. Gençlerin Eğitim-Öğretime Katkıları	93

1. Suffa Ehli ve eğitim-öğretim ilişkisi	93
2. Gençlerin ilmî faaliyetleri	98
G. Hz. Peygamber'in Gençliği Eğitimde Kullandığı Metotlar	104
1. Gençlerin duygularına hitap etmesi	105
2. Gençleri utandırmaktan sakınması	109
3. Gençlere yumuşak ve müsamahalı davranması	112
4. Soru sorarak gençlerin ilgisini çekmesi	116
3. Bölüm: Siyasi, İdari ve Askerî Hayatta Gençlik	119
A. İslâm Devletinin Oluşmasında Gençliğin Rolü	120
B. Gençlerin İslâm Devletinin Hizmetine Girmeleri	124
1. Gençlerin vali olmaları	124
2. Gençlerin müsteşarlık yapmaları	128
3. Gençlerin devlet sekreterliğinde çalışmaları	131
4. Gençlerin hâkimliğe tayin edilmesi	136
5. Gençlerin emniyet teşkilatında çalışmaları	138
6. Gençlerin devlet maliyesinde çalışmaları	140
C. Askerî Hayatta Gençlik	144
1. Gençlerin cihad aşkı	144
2. Gençlerin Hz. Peygamber'i koruma gayretleri	148
3. Gençlerin komutanlık yapmaları	151
4. Gençlerin bayraktarlık ve sancaktarlık yapmaları	154
5. Gençlerin gözcülük ve casusluk yapmaları	158
4. Bölüm: İçtimai, İktisadi ve Sportif Hayatta Gençlik	161
A. Sosyal Hayatta Gençlerin İslâm Kardeşliği Anlayışı	162
B. Gençlerin Aile Hayatı Kurmaya Teşvik Edilmeleri	166
C. Hz. Peygamber Döneminde Gençlerin Ekonomiye Katkıları	169
1. Gençlerin ticari hayattaki faaliyetleri	169
2. Gençlerin tarım hayatındaki faaliyetleri	171
D. Spor Hayatında Gençlik	173
Sonuç	177
Kaynakça	180

Ön Söz

Gençlik meselesi, insanlığın ilk dönemlerinden modern çağlara kadar toplumların ana konularından biri olagelmıştır. Onların ilgisiz, başıboş ve eğitimsiz bırakılmaları toplum dejenerasyonunun en önemli sebeplerinden birini oluşturmaktadır. Gençler, klasikleşmiş ifadeyle, toplumların geleceğidir. Onlar, içinde yaşadıkları toplumlara zindelik veren ve dinamizm kazandıran kesimlerdir. Medeniyetlerin kurucuları yetişkinler ve tecrübeliler ise, yürütücüleri de gençlerdir.

Bu bakımdan, gençliğe verilen kıymet ve buna uygun olarak geliştirilen doğru eğitim modelleri, milletlerin sadece bu günlerini değil, aynı zamanda gelececeklerini de kurtarır.

Kabul etmemiz gerekir ki, bugün İslâm dünyasının karşı karşıya kaldığı en büyük krizlerden biri, şüphesiz modernizmdir. Değişim sosyolojisi, toplumun kendini sürekli yenileyen ve değişim yaşayan organik bir yapı olduğu hakikatini ortaya koyar. Ancak, toplumların kaçınılmaz bir kaderi olan bu değişim ve dönüşüm, hiçbir dönemde modernizm süreci kadar taban tabana zıt ve baş döndürücü bir hızda yaşanmamıştır. Bu süreç toplumsal ve kültürel yapının bütün alanlarını değişime uğratmıştır. Din ve inançtan sanata, hukuktan edebiyata, eğitimden ahlâka, bireyden

aileye, geleneklerden değerlere ve algılarımıza kadar modernizmin getirdiği değişim ve dönüşümden payını almayan hiçbir kurum ve olgu kalmamıştır.

Modernizmin yol açtığı krizden en fazla etkilenen kesimlerin başında şüphesiz gençlerimiz gelmektedir. Modernizmin geleneksel bütün değerleri yıktığını, bu değerleri ve inanç sistemlerini tahrip ederek bambaşka bir dünya yaratmak istediğini hepimiz biliyoruz. Bununla birlikte hiçbirimizin modernitenin tesiri altına almadığı bir dünyada yaşama şansımız da yoktur. Şüphesiz buna gençlerimiz de dâhildir. Modernitenin getirip dayattığı bu yeni dünya algısı karşısında "Gençliğimizi geleneksel ve tarihî köklerimizden koparmadan, modern dünyanın da dışında kalmadan nasıl yetiştirebiliriz?" sorusu, bizler için büyük önem kazanmaktadır.

İşte bu noktada, öncelikle "Nasıl bir gençlik?" sorusu fevkalade öneme sahiptir. Allah'ın Elçisi'nin gençlerle kurduğu ilişkisine baktığımızda, "İnsanlık için nasıl bir gençlik?" sorusunun cevabını çok net bir şekilde verdiği görülmektedir. Onun istediği gençlik, her şeyden önce iman eden ve mensubu olduğu İslâm'ın evrensel değerlerini içselleştiren bir gençliktir. O, yüreği mazlumlar için çarpan, onlara sahip çıkmayı insan olmanın zorunlu bir sonucu ve gereği olarak gören bir gençlik yetiştirmeyi hedeflemiş ve bunu da başarmıştır. Çünkü o, insanlığın dramının ancak bu inanç ve duygulara sahip olan bir gençlikle çözülebileceğine inanmıştır.

Ancak ona göre, sadece bunlar yeterli değildir. Bu inanç ve duygular gençliği motive edecek yegâne manevi amillerdir; fakat dünyayı değiştirip

dönüştürebilecek, insanlığı yeni bir medeniyetle buluşturabilecek bu gençliğin yüksek ruh ve ideallere sahip olmaları yanında sağlam bir karaktere, özgüveni yüksek bir kişiliğe, eleştirel bir zihniyete, kendisinin ve içinde yaşadığı toplumun özeleştirisini yapabilen, düşünen ve bağımsız karar verebilen bir şahsiyete de sahip olması gerekir.

Öyleyse bugün bizlere düşen şey, modernitenin getirdiği sorunların karanlık dehlizlerinde kaybolmayan, imandan aldıkları motivasyonla güçlü enerjiler üreterek bu dehlizleri aydınlatan münevver gençler yetiştirmektir. Bu ulvi görev, bu ümmetin ve hususen bu milletin, yani hepimizin boynunun borcudur. Çünkü Müslümanlar ancak böyle bir gençlikle geleceğe daha umutlu bir yolculuk yapma imkânına sahip olacaklardır.

İşte biz, "Son Peygamber'in Genç Arkadaşları" adını taşıyan bu kitap çalışmasında Hz. Peygamber'in gençlerle kurduğu diyalogun boyutlarını ve onun gençlikle kurduğu irtibatı ele aldık. Söz konusu çalışmayla aslında, "Bir Müslüman'ın gençlikle ilişkisi nasıl olmalıdır?", "İslâm'ın özlediği gençlik nasıl bir gençliktir?" sorularının cevabını da vermiş olmaktadır. Allah Resûlü'nün, Cahiliye'nin hiçbir değer tanımayan kıskacı altında zihin ve gönül dünyaları dumura uğrattılan Mekke ve Medine gençliğini yeniden ruh ve zihin olarak inşa edişi, bizler için önemli bir örnek teşkil etmektedir.

Bu örnek, modern dünyanın geleneksel değerleri altüst edip, tanrısızlaştırılmış ve değerlerinden arındırılmış insan projesi karşısında ideal gençlik inşa

etmenin nasıl mümkün olabileceğine dair fikir ve düşünceleri önümüze koyar.

Gelinen noktada, modernitenin sarmaladığı bir dünyanın dışında yaşayamayacağımıza göre, modern dünyada gençliğimizi değerlerinden ve tarihî köklerinden koparmadan, onları az önce ifade ettiğimiz ve Hz. Peygamber'in yetiştirdiği gençlikte somutlaşan yüksek ruh ve ideallere sahip kılarak yetiştirebilmenin imkânını aramamız gerekmektedir. Bu, kendi milletimizin geleceği bakımından da fevkalade önemli bir çaba olacaktır.

Ve önümüzdeki en güzel örnek de Allah Resûlü'nden başkası değildir.

Kitabın yayınlanmasını sağlayan Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Sayın Prof. Dr. Huriye MARTI'ya şükranlarımı sunuyorum. Kitabın editörlüğünü yapan Rukiye OKLAN Hanım'a, yayınlanması aşamasında emeği geçen yayınevi çalışanlarına teşekkür ederim. Kitabın, gençlik yetiştirme pozisyonunda olan eğitimcilerle gençlerimize faydalı olmasını diliyorum.